

Lian Bohovnik 31862, VII, 8, 9

SLOVENSKI GLASNIK.

Cena polletna
1 gld. 35 kr.

Lepoznansko-podučen list.

Po pošti
1 gld. 50 kr.

Odgovorni vrednik in izdatelj: A. Janežič.

Št. 1.

V Celovcu 1. januarja 1860.

5. zv.

Nuna in tica.

(Zložil Fr. Cegnar.)

Po celici tihí šeta se nuna
In sreberne gosli v roci derží,
Na goslih brenkoče napeta struna,
Iz belega gerla tožba doní:

„Po gorskih višavah serne nožica
Od kôpe do kôpe se prosto pne,
Svobodno z nižave pisana tica
Dviguje pod sive oblake se.“

„Od rože do rože brenčí bučela
Po solnčnih livadah s cveta na cvet;
Na raje se shaja družba veselja,
Veselje obhaja vesoljni svet.“

„Al' meni siroti v celici nuni
Na persih ognjenih kamen leží,
Izročam britkosti in tožbe struni
Od zore rumene do pólnoci.“

„Zidovje je mertvo, narava živa,
Ta celica tesna, svet je širok;
Trohljivi tu notri strop me pokriva
In zunaj se spenja nebá oblok.“

„V to celico tiho zaperta nuna
Ubirala bode strune glasné,
Da počí na goslih napeta struna,
Da oterpnejo nuni bele rokó.“

„Če bilo bi prosto, ako bi smela,
Stopila čez porto bi v beli svet:
Odprite mi porto, zapri se cela,
Da idem svobodno veselja objet!

Na celičnem oknu šmarnica tica
Zaklenjena v kletki tesni čepí;
Bolí jo prehudo sužnja glavica,
Umirajo njene kalne očí.

Ozrè se na nuno, glasno zapoje:
„Preljuba nevesta svetih nebes!
Ranile so v serce me tožbe tvoje,
Življenje je v celici britko res!“

„Al' tiha ta cela, nunica moja!
Odpira nad tabo sveto nebó,
V nebesih domá je dušica tvoja,
Le strúne ubiraj z beló rokó!“

„Tud' mene nespolnjena tare želja,
Tud' meni na duši tuga leží:
Brez proste perote ní ga veselja,
Ker zame prostora v nebesih ní!“

„Tri tedne že klujem bele šibine,
Še milo oziram v černo goró;
Spusti me, sestra, -da jad me mine,
Da prosto sferčím pod sinje nebó!“

Na stricovem domu.

(Spisal Fr. Erjavec.)

Ravno kar je odzvonilo v šemklavški cerkvi tri četerti na deset. Težko sem že pričakoval desete ure; bila je zadnja v starem letu, ker ž njo so se pričeli zaželjeni božični prazniki. Bukve sem imel že davno pod klopjo na jermenu in le na pol sem še slišal nauk o

„verba deponentia“, ktere nam je učenik posebno za praznike priporočal. Moje misli so bile le na stricovem domu; vganjeval sem tudi, ali bo prišel Jaka z mlado kobilo ali z belcom po mé. Ko bije ura rešivna, deremo veselo ven in že od daleč zagledam Jakata, ki me je v dolgem kožuhu čakal pred velikimi vratmi. Jaka je bil izgled pridnega in zvestega posla; že od otročjih let je bil v stricovi hiši za pastirja in potem za hlapca. Bil je pri hiši kot domač in stricova desna roka. Vse ga je rado imelo; posebno midva sva bila vedno skupaj in kaj zvesto sem ga poslušal, kedar mi je pravil, kako se je skrival pred beriči, ko so ga hteli v soldate vzeti. Pomladi mi je delal piščalke in celo leto mi je nabiral žimo, da sem po zimi ticam nastavljal.

Jaka je imel v komesii še nekaj opravka, kar ga je dobri dve uri mudilo. Te dve uri ste bili za me pol večnosti; svojo culico sem si bil že pred tremi dnevi navezal, toraj nisem imel ničesar opraviti. Na hišnem pragu sem prezebal in gledal, od kterelega vogla bo Jaka prišel. Ko pride, se vsedeva na saní in zderčiva proti domu. Bilo je mraz, burja je pihala in proti večeru je začel sneg nalletovati. Dobro zavít sem ležal na sanéh in poslušal burjo, kako je po hrastéh piskala in žvižgala. Jelo se je inračiti in drevesa ob potu so se mi zdele večje; goli verhi so šterleli v zimski mrak; včasih je zapokala tudi kaka suha veja, ktero je burja ulomila.

Vzdignem glavo in pogledam okoli sebe, pa se nisem spoznal, kje da sva.

„Ali bova že kmalu domá?“ poprašam Jakata.

„Črez pol ure sva pri černi lipi!“ mi on kratko odgovori.

Černa lipa! Te besede so mi zbudile mnogo misli. Mislil sem na svojo staro mater, ko so mi pravili povest od te lipe. Takrat sem bil še majhen in tisti večer, ko so mi pravili to povest, si nisem upal iti spat, mogli so me spremiti in toliko časa pri moji postelji sedeti, da sem zaspal. Večkrat se še spominjam na ljubo staro mater, na njen prijazni veli obraz in na njene radodarne roke, ki so mi večkrat podale lepo rudeče jabelko, ko sem mislil, da že davno ni več peclja pri hiši. Zdaj pa že počivajo nekaj let v tihem grobu ne daleč od Bregarjevih, ki sta dala tej lipi imé.

Pred več leti namreč se je peljala po ravno tej cesti lepa kočija, v nji pa imenitna žlahtna gospôda. Tisto zimo je sneg dolgo ležal, po cesti ga je bilo še na debelo; toraj v kočiji niso slišali, kedaj jim je padel žakeljce cekinov iz kočije na cesto. Pogrešili so ga potem pač in ga dali na oznanilo, pa nobeden se ni oglasil. Ljudje, ki so šli s terga, so sicer vidili mladega Bregarja, ki se je s svojo ženo za to kočijo peljal, da je pri tej lipi z voza stopil in nekaj pobral. Spričati se vé mu ni mogel nihče, ali ljudjé so pa vendar govorili od tega. Tudi gospôska je bila to zvedila. Bregar je pa tajil in se rotil, da o tem ničesar ne ve. Prišlo je na prisego.

Prisegla sta oba, Bregar in Bregarica. Ko se po prisegi peljata domú in do te lipe prideta, jima začne slabo prihajati. Bregar udari po konju, ali komaj se pripeljeta domú, se jima v glavi zavertí, padeta na tla — in nikoli več nista ustala. Kar je bilo še posebno čudno, je to, da sta oba črna postala, vsaj ljudém se je tako zdelo, ki so ju hodili kropit. Pravijo, da so bile celo njune kosti, ko so jih čez več let prekopali, černe kot ogel. Od tistega časa se je te lipe prijel primek črna lipa, akoravno je taka, kot vsaka druga.

Ko sem spet glavo kviško vzdignil in okoli sebe pogledal, bila sva ravno pri lipi. Drevo je stalo na samem kakih dvajset korakov od ceste. V večernem mraku so se mi vidile veje res černe in zdelo se mi je, kot bi slišal, kako šumí po njih duh krive prisege. Groza me je obšla, zamižal sem spet in se pomaknil bliže Jakata.

Bila je že terda tmà, ko se ustavi konj pred stricovo hišo. Mina pride nama naproti in mi vzame culico iz rok; sicer bi jo bil lahko sam nesel, ker ni bila težka, pa Mina je bila zelo postrežljiva in je človeku dobro storila, kjerkoli je vedila in znala. Ko stopim v hišo, pozdravim strica, ki so za mizo sedeli in s perstmi na mizo bobnjali. Bili so prijazni kot vselej, prašali so me po tej in uni reči. Ko se zgovarjava, pride v hišo Marička, moja sestrična. Akoravno sem strica spoštoval in sem Jakata in Mino rad imel, sem imel vendar med vsemi Maričko nar rajši. Pa je bila res tako ljuba in iz serca dobra, da menda ni bilo človeka, ki bi imel naj manjše stvarice zoper njo. Akoravno sem bil veliko mlajši od nje, sva bila vendar velika prijatla. Ko sem bil še manjši, sem jej časih nagajal, pa je bila zmiraj ravno tista dobra Marička. Ko sem šel pervikrat v mestne šole, mi je dala iz svojih molitvinih bukvic vse naj lepše podobice, da me je bilo vseh vzeti skoraj sram. Zato sem jej pa tudi za god kupil njeno patrono v tablici za dvajset krajcarjev. Več mescov sem hranil krajcarje in marsikak rožič sem si odtergal od ust, pa na zadnje še ne vem, kako bi bilo s tablico, ko bi mi ne bil Jaka groša posodil. Imel sem namreč samo sedemnajst krajcarjev, kramarica jih je htela pa dvajset. Bila je neusmiljena, terdovratna žena, nobena prošnja ni mogla omečiti njenega kamnitega serca. Pa sem se zató tudi nad njo maščeval. Ko mi je namreč Jaka posodil groš, nisem kupil tablice pri njej, ampak pri kramarju, ki je ravno nji nasproti prodajal in tablico sem nesel memo nje tako očitno, da jo je mogla viditi. Marička je bila tablice tako vesela, da bi mi bilo še dan danes žal, ko bi jej ne bil napravil tega veselja.

Drugi dan, bilo je pred svetim dnevom, sem imel sila veliko opraviti; treba je bilo v kotu jaslice napraviti. Že dva mesca sem se veselil jih, ker letos sem imel nove pastirce in ovce, tudi novega osla sem seboj prinesel, ker stari je po neki nesreči ušesa zgubil. Jaka mi je cel koš mahú preskerbel, in že na vse jutro sem začel delati. Hlev sem iz novega postavil, ker stari je bil res premajhen;

saj sta razun svete družine samo dva pastirca mogla v hlevu klečati in tudi vol in osel sta po moji misli preveč na tesnem stala. Toraj sem prav prostornega napravil, pet pastirjev je stalo in klečalo v njem in eden je imel tudi ovco pri sebi. Tudi Marička je imela mnogo opraviti, ker treba je bilo vse podobe svetnikov čedno umiti, na voglih na novo pozlatiti in jih z novimi pisanimi penkljami olupšati. Druge leta sva hodila eden k drugemu gledat, koliko je že narejenega in eden drugemu sva dobre svete dajala; ali letos je bila Marička, to sem bil že prešnji večer zapazil, nekako zamišljena in žalostna; nikoli ni prišla gledat mojega dela, komaj se ji je ljubilo odgovoriti, če sem jo kaj uprašal.

„Marička! kaj meniš, kje bi se vol bolje podajal, na levi ali na desni?“ jo uprašam jaz.

„Deni ga, kamor ga češ, meni je vse eno!“ mi je s tihim glasom odgovorila in še oči ni vzdignila od oreha, kterege je ravno pozlačevala.

Čakaj! si mislim sam pri sebi, to ti bom pa povernil. Da bi Bog dal, da bi htela tudi ona mene za kak svet prašati, jej bom tudi takó povedal. Ali moja želja se ni spolnila; ona je delala tiho naprej in je še prej dodelala, kot jaz.

Strica ni bilo domá, Mine pa nisem hotel za svet praševati, ker v tacih rečéh nisem Mini veliko zaupal; toraj sem delal vse po svoji glavi. Ko so bile jaslice dodelane, sem prižgal lučice in sem poklical vse domače skup; tudi k našemu sosedu, h Kamnarju sem hotel iti ljudi klicat, pa so mi vsi domači branili. Jaslice so vsem dopadle. Mina je djala, da še nikoli ni kaj tako lepega vidila, tudi Marička jih ni mogla prehvaliti in jaz sem pozabil prejšne nevolje in iz serca sem jej odpustil, kar se je v mojih očéh pregrešila.

Ko sva potem sama v hiši sedela, ji rečem: „Marička! zakaj si pa tako žalostna?“

Ona se posili v smeh in zmaje z glavó. „Saj nisem žalostna.“ Ali njen glas, ki je bil bolj joku kot smehu podoben, in dve solzici, ki ste jej v očesih migljali, ste mi povedali, da jo nekaj peče pri sercu. Jaz jo primem za roko, ona me milo pogleda. „Nikar ne taji,“ jej rečem na dalje, „povej mi, kaj ti teži sercé! Pa komaj sem zadnje besede izgovoril, kar stopijo stric v hišo. Marička precej ustane in gre ven. Stric so pogledali moje jaslice, so dobrovoljno z glavó pokimali, potem pa so se usedli za mizo, so podperli glavo z levico, z desnico so pa zamišljeno bobnjali ob mizo.

Med tem se je storil mrak in Jaka pride v hišo s svetilnico v roki, za njim pa Mina z žerjavico in z žegnano vodó. Stric ustanejo, vzamejo ponvo z žerjavico in kadilo; meni pa dajo vodo. Vsi se odkrijemo, Jaka stopa s svetilnico popred, za njim gredó stric in za stricom jaz. Tako smo hodili zdaj že šesto leto, stric so molili popred, z Jakatom sva odgovarjala. Noč je bila tiha in jasna, zdelo se

mi je, kot bi zvezde ne bile še nikoli tako goste in kot bi bile to le oči angeljev, ki nam oznanujejo rojstvo Gospodovo, kakor so ga oznanovali nekdanj pohlevnim pastirjem. Sli smo okoli vseh voglov in po vseh shrambah in na zadnje v hlev. Stric so pokadili vsako živinico posebej, in jaz sem mogel vsako poškropiti. Živali so pa tudi tako prijazno gledale, kot bi razumele, kaj pomenjajo te lepe navade. Takrat bi bil skoraj verjel, kar mi je pravila Mina, da nocoj o polnoči živina govori.

Po tem opravilu prinese Mina merzlo večerjo na mizo. Po večerji smo molili, kakor je navada; in ko odmolimo, grem naglo po lupine v miznico, da bi bili po stari navadi za orehe lupinčali. Pa stric so rekli, da ne bojo igrali, tudi Mina se je obotavljala in s silo sem jo pripravil od peči za mizo. Tudi Marička ni imela pravega veselja, in komaj sva jo z Jakatom pregovorila, da je prisedla k nam. Jeli smo igrati; pa igra ni šla nič kaj od rok, nekaj je manjkalo — vse je bilo premertvo in kmalu smo nehali. Zdaj sem še le spoznal, da se je moglo nekaj posebnega prigoditi, ker so vsi bili bolj ali manj poparjeni. Stric so imeli pred seboj „življenje svetnikov“; pa ne vem, ali so kaj brali ali ne, ker so zmiraj le na eno stran gledali in nikoli niso lista prebernili. Mina se je spet k peči usedla in Marička k nji. Mina je večkrat globoko zdihnila, kar sicer ni bila njena navada, in Marička je pogosto očeta milo pogledovala. Ko bi midva z Jakatom ne bila od brinovk in veveric govorila, bi bilo menda vse tiho v hiši. Pa tudi Jaka me je kmalu zapustil, imel je še pri živini opraviti. Perikrat se mi je tožilo v stricovi hiši. Se nekaj časa sem sam lučal lupine po mizi in sem mislil: Kaka škoda za take lepe lupine! Koliko orehov sem poterl zavoljo njih, koliko lupin sem zavergel, preden sem dobil teh pet izvoljenih — in zdaj pa še igramo ne!

Ves večer bi bili menda dolgčas prodajali, ko bi ne bila prišla stara Hostarica v vás, ona nas je nekoliko oživila. Pod našim zvonom je ni bilo babe, ki bi bila vedila toliko povest, kot Hostarica; in kar je bilo še nar boljše, nje ni bilo treba dolgo prositi. Jela je praviti od zaklete deklice, od zlate ribice, od treh bratov in še veliko drugega, kar sem pa že pozabil. Gotovo bi jej bil šel jezik do jutra, ko bi ne bili stric na uro pogledali. „Kteri mislite iti k maši, se le napravite! Bo že čas!“ S temi besedami so prestrigli stric Hostarici besedo, ko je ravno pravila od psa, ki je žerjavico jedel. Stric so imeli prav, veliko ni manjkalo do enajstih. Vsi ustanemo in se hitimo napravljati. „Marička! mi dva bova pa domá varovala!“ pristavijo stric. Te besede gotovo niso bile Marički po volji, ker sem dobro vedel, da bi šla rada z nami. Nobene ni zinjla na očetove besede, le žalostno jih je od strani pogledala in šla v kamrico. Zdi se mi, da se je celó jokala. Meni se je revica v serce smilila, in rad bi bil prosil strica zanjo, ko bi ne bil vedil, da moja prošnja nič ne pomaga.

Med tem je Jaka že kobilo napregel. Do farne cerkve je namreč dobre pol ure hodá, torej smo se večidel vozili, posebno po zimi. Mina in jaz se usedeva na saní, spredej k Jakatu prisede še dekla in tudi za Hostarico se je dobil prostor, ker babnica je bila suha kot raženj. Ko derčimo po cesti, se je slišalo zvonenje od treh strani, ker noč je bila tiha in mirna, nobene sapice ni bilo čutiti. Neizrečeno lepo je bilo slišati, kako so glasovi mogočno in praznično doneli po čistem zraku; jaz sem se naslonil na Mino in sem mižé poslušal, kako se ujemajo razni glasovi. Petje zvonóv je odmevalo v mójem sercu, in zdelo se mi je, kot bi imel tudi jaz v persih zvon, čigar glas se z unimi veže v lepe harmonije. — Mislím, da tisti večer bi bil lahko umerl.

„Zvezda se je uternila, ena duša je šla iz sveta!“ reče zdaj Hostarica.

„Bog jej daj večni mir in pokoj!“ pristavi Mina.

Jaz pogledam na nebó — bilo je čisto in zvezde so hudo migljale.

„Oh! koliko zvezd tù gori!“ pravim jaz.

„Se vé da jih je veliko“, odgovorí Mina, „saj imá vsak človek tù gori svojo zvezdo.“

„Ali jo imam tudi jaz?“ vprašam na dalje.

„Se vé, da jo imaš, pa Bog obvari, da bi htel uganjevati, ktera je tvoja; če bi jo uganil, bi pri ti priči umerl.“

Premišljeval sem Minine besede; strah in otročja radovednost sta me navdajala. Pogledal sem spet kviško in mislil na Minino prepoved — pa ko sem to mislil, sem že grešil. Izvolil sem si naj lepšo in naj svitlejšo; sopsti si nisem upal, ker sem mislil, zdaj zdaj bom mertev. Ker se mi ni nič zgodilo, sem si volil drugo, tretjo, in pri vsaki sem pogumnejši postajal; hitro sem volil eno za drugo, od konca le večje in lepše, pozneje vse križem — pa na zadnje sem obupal, da najdem pravo.

Med tem se pripeljemo do cerkve; ženske so šle naravnost v cerkev, jaz sem pa počakal toliko, da je Jaka konja k mežnarju spravil. V cerkvi smo imeli svojo klop, komaj sva prerila do nje, tolika gnječa je bila. Cerkev je bila lepo razsvitljena, orgle so mogočno donele, njih glas mi je pretresal vse ude; vse se mi je zdelo bolj praznično kot navadno, celo šolmašter je pogladil za nocoj svoj gerčavi glas, kolikor je bilo mogoče. Svetniki so imeli tako jasne obraze in angeljci so prijazno z glavami kimali — vsaj meni se je tako zdelo. Gorkota in petje sta me tako prevzela, da sem zadremal, vsaj drugi dan nisem vedel, kako sem domú prišel. Ženske se po opraviilu niso htele domú peljati, ampak so pri Mežnarjevih čakale juterne perve maše. Na sveti dan sta se peljala Marička in stric k prvi maši, ali prav za prav k pervim trem, Jaka in jaz sva ob desetih še k dvema šla. Stric so bili še vedno čmerni in nevoljni, in danes je bil prvi veliki praznik, da niso rekli Jakatu, da bi obesil konju na vrat lepe kregulje, ktere so po ranjkem fajmoštru kupili.

(Dalje prihodnjč.)

Potovanje krog Triglava.

(Spisal J. Tušek.)

Nabaši v kak meh čistega zrakú v Sibirii ali na Krasu, verh Triglava ali v puščavi Sahari, ga nesi v svoj laboratorij in ga razkroji, in prepričal se boš, da cent zrakú je sostavljen iz 77 funtov gnjilca in 23 funtov kiselca, in da je razmera gnjilca in kiselca v ti mešanci povsod in vedno ravno tista; pa zrak je malokje čist in tedaj ne povsod ravno tisti. Mnogo jih je po zraku v različnih razmerah plavajočih stvari, katerih lastnosti se zrak navzame. Po močirnih krajih plavajo po zraku miazme, ki vzrokujejo merzlico in druge bolezni; po nekterih jamah, kletih in vodnjakih je polno ogeljne kisline, ki luč pogasi in človeka zaduši; ljubljanski zrak pa je napolnjen z makovim prahom, kakor se mi zdi. Saj bi drugače ne bilo misliti, zakaj se loti človeka, ki ga diha, tak tožljivec. Kdor je slabega spanja, naj gre tje, in gotovo bo kmalu ozdravel. — Komaj sem bil dva dni tam, in že sem čutil zračno moč. Ker imam pa, hvala bodi Bogu! še precej dobro spanje, mi pa ta zrak ni bil po volji in tožil sem svojo nadlogo prijatlu Antonu, ki se je še celo bal, da zbolí na duši in na telesu, če bi se ne pobral iz mesta. Sklenila sva tedaj iti v bohinske hribe, in še tisti dan sva derdrala proti Loki.

Do Loke se je peljal z nama mlad iskren domoljub, ki še na ljubljanski gimnaziji klopí brusi. Ta karakteristika je menda dovolj; saj so tam mladenči, ki bi čutili, da so Slovenije sinovi, skoraj bi djal — bele vrane. Ko pridemo na Faro pri Loki, pravi Anton: „Pojdimo gledat na pokopališče! Nek ljubljanski profesor je un dan našel tukaj „cirilsk grobopis.“ — Hodili smo krog cerkve in prišli tudi na zgornji strani do vzdane plošče, na kateri so bile tri podobe, ki pa ne vem, kaj pomenjajo in okrog in okrog je bil napis, ki bi se zdel slepemu res morda cirilici podoben. Skušali smo brati, pa ni šlo kaj. Kar ugame Anton besedo: „gestorben“ in potlej smo še prebrali: „geboren,“ in „Barbara. Dosti za cirilski grobopis! Pisano je bilo menda v nemški pisavi prejšnjih časov. Tu je naju zapustil mladi tovarš.

Lep večer je bil, ko sva se peljala po selški dolini in kaj možko se je deržal Ratitovec ravno pred nama. Kmalu nama napové d'ih, da sva blizo oglja in žrebjarjev. V Železnikih je bilo zavolj sabote večera že vse mervto, samo pri eni hiši je še berlela luč, in v tej sva se spravila v ne premeško postelj.

V nedeljo zjutraj zadnjega julija sva se bila namenila čez Ratitovec in Jelovco v Bohinj. Anton je imel namen, da bi nabiral rože po hribih, razbijal kamnje, lovil kebre, muhe in drug merčes; za vse to mu je bilo pa treba mnogo orodja. Najel je tedaj nosača, ktereга pa meni turistu ni bilo treba.

Ist dein Bündel leicht geschnürt, Wer zu vieles mit sich führt,
Ist auch leicht dein Wandern; Braucht stets einen andern.

Zverh Ratitovca se vidi precej daleč okrog; ker pa je bil že drug gospod povedal v Vodnikovem spomeniku, kako daleč se vidi, pa nimam nič da bi pristavil, kakor to, da mi je bilo strašno vroče, preden sem bil na verhu.

V razoru blizo kočē sem Antonu pokazal jamo, v kateri imajo pastirji led, da ga tajajo. Začel je vanjo pridši ogledovati mahovje in našel je bil, kakor je djal, nek „Lebermos“, ki se ne pobera na cesti. In res, toliko da nisem spravil naravoslovca iz jame, da je bilo meni turistu že na zadnje skorej žal, da sem mu jo bil pokazal. Zares čudni ljudje so naravoslovci! Jaz bi bil veliko rajše šel h koči iskat, kje bi bilo kaj, da bi ugriznil, kakor pa mahovje preberskoval.

Ko smo v Jelovco prišli, je še le kaj skakljal pridni g. Anton od trohljivega štora do obraščene skale in tako dalje, da bi bil obupal jaz turist, ko bi ne bil zagledal erdečih jagod, ki so se mi smilile tako, da sem jih rajše jel brati, kakor pa puščati nemili osodi, ki jim je namenila pogin v tem samotnem gozdu. Tudi nosaču se je moje djanje pametno zdelo in jel me je posnemati.

Mahovje in jagode so nam pa ukradle pravo stezo, in zdaj je bilo treba, da smo skakljali čez poderte smreke, čez hosto, ruševje in skalovje, kakor prav nevkretne kobilice. Antonu je povedala magnetična igla, na katero stran da leži Bistrica, in tje smo jo zavili.

Kedar pridem v gozd, ki je tako neusmiljeno razmesarjen, kakor Jelovca, kodar smo hodili, se mi ravno tako milo stori, kakor bi gledal bojno polje po terdovratni bitvi. Tu in tam velja: moraš! Razveselil me je spet pogled po čertih, koder je rastlo in cvetelo vse erdeče ciperja (Epilobium montanum), ki je dajalo goličavam podobo veselega mladega življenja.

Postal sem malo, kar pade pred menó na tla z drevesa gosénica z njeno osi podobno sovražnico vred, ki je legla jajčika svoje v gosénino truplo. Iz jajčikov bodo izlegli červički, ki bodo gosenco razdjali, pa skerbeli bodo, da ne bodo poškovali gosence tako, da bi poprej poginila, dokler bi sami oderuhi njeni doraščeni ne bili. Gosénica bo dorasla, se zavila v mešiček ne vedé, da se nikdar ne bo uzdignila v podobi pisanega metulja v svitli zrak. Namesto metulja bodo izletele iz bube živali, ki jih Nemeč imenuje „Schlupfwespen“. Iz smerti se dviguje spet novo mlado življenje.

Pozneje smo prišli vendar v lep mlad gozd, kjer se ni poznala na vsakem deblu neusmiljena sekira, in kjer ni stopil človek z vsako stopinjo na iverje. Prišli smo bili tudi na pravo pot, in vse je bilo prav. —

Svoje dni sem bil se sošel z gospodom, ki mi je v pogovoru sledeče povedal: Kdor ima petice, ta je mož; kdor pa denarja nima, je osel vseh! Kaj pomaga vsa navdušenost za vse lepo in

dobro, če je pa retorta pod kožo prazna. To je prava kemija, ki človeku občutek lakote vzame. Lahko je s polnim želodcem govoriti o lepoti naravski, v svojih mislih se dvigovati čez navadno življenje, zaničevati filistre, ki pri vsaki reči le prašajo: cui bono? in govoriti, da vednost je le zavolj same sebe, kakor cvetlica, ki cveti zato, ker cveti. Pa to vse skupej ni nič. Vse se vertí le krog fizikalno-kemijskega procesa v želodcu. Materialno življenje zaničuje v besedah le tisti, ki ima vsega zadosti. — Ne vem kako, pa prišle so mi bile besede tega možá na misel, ko sva z gospodom Antonom že pozno šla proti Nemškemu rovtu in je tovars moj še hotel briologizirati v bližnji luži.

Iz gozda pridši, zagledava pred sebo Triglava v večerni zarji. Druge niže goré in dolina pred nama je bila že pregernjena s tamno višnjevo odejo mrakú. Nemški rovt je nemška naselitev, pa ker ne vem zgodovine te vasí in se mi ne ljubi, da bi je kje iskal, pa hitimo dalje. Prašala sva Bohinca, če kaj pripovedujejo, od kod bi bili prišli prvi ljudje v ta kraj, nama pa je djal, da iz Laškega. Pri ti priliki naj omenim vas Laški rovt. Moj tovarš je slišal tudi od svojih prijatlov, da Bohinj (Wochein) izhaja od laške besede: vale vachino, kravja dolina.

Na Bistrico pridši je dal Anton sedanjemu nosaču slovó, in poslal v Srednjo vás po drugega, Šesta imenovanega.

Šla sva h Tončku v gostivnico, kjer ne delajo po principu: Bolje je, derži ga, kakor lovi ga; in tudi ne mislijo: kaj se mi bo mošnja tega ptujca smilila, saj morda ne pride več! So pa nekteri kerčmarji po Gorenskem, ki menda mislijo, da je vsak, kdor se v te hribe zgubi, Anglež, ki ne vé, kako da bi se znebil denarja, in da le dobro delo storijo, če mu ga enmalo odbašejo.

Preden se uzdignemo v hribe, moram še dati dober svèt vsem, ki mislijo hoditi po Bohinjskih planinah: brešna naj si nakupi vsak na Češnici pri županu, Morda imajo tudi drugodi dobre klobase, da so pa Smukavčeve dobre, vem, ker sem jih sam skusil.

Prvega avgusta ob štireh popoldne smo odrinili iz Srednje vasí, ko nas je bil poprej preskerbel učitelj Germ s palicami za planine. Komej sem jo nesel gorjačo, pa sem se prepričal pozneje, da je bilo prav, da sem jo vzal.

Ko smo prišli na rovte, smo vidili cele verste koscov in grabljivk v bolj čedni obleki, kakor je sicer pri delu navada. Kedar se napravljajo Bohinjci v rovte na košnjo, je zanje vesel dan, ktereга obhajajo, kakor se ravno dá. Če jih odrine le malo, podkurijo veselje svoje le z enim ali z dvema poličema, in izsipljejo potem radost svojo v glasnih vriskih. Če pa odrine vsa mladina cele vasí, pa že obhajajo nekaj, kar bi Nmec koj imenoval: „Volksfest.“ — Pred nekaj leti sem se peljal skoz Bohinjsko Belo, ko je ravno bilo vse živo v gostivnici. Dekleta v novo oprani obleki so sedele krog miz

in so jedle pogačo; fantje v belih rokavih, s strašno velikimi šopovi cvetlic za klobuki, da so se okraji šibili, so tudi sedeli ali opotekali se sred hiše. Nekaj jih je tudi v veži plesalo. Vsak možak je imel oselnik za pasom. Na uprašanje, kaj da to pomeni, zavriska jih nekaj: Juhé, gremo v rovte! Sel sem v vežo, da bi vidil ples. Plesali so klobasasti nemški valcer, mazurko in poskušali polko française, in me prosili, da naj jih je naučim. To je bilo dobro, da nisem vedel, kaj bi in kako bi! — To so slovenski „folksfesti“! —

Med kosci, do katerih smo bili prišli, je bil tudi najinega voditelja sin Janez, ki je svojemu očetu od todi pomagal nekaj časa breme nositi. Med potjo do senožeti naj pa priporočam vsakemu, kdor misli po teh hribih hoditi, možá za voditelja, ki mu je znana vsaka skala, ki vé za vsako stezico, za vsak germiček, kar jih je le notri do Trentarjev. Sicer sem to še le pozneje zvedel, pa kdo bi se držal vedno „železnih pravil“ chronologije! Ta mož je ravno naji voditelj, po domače Šest imenovani, ki ga imajo pa gospod fajmošter in na gradu zapisanega za Joža Škanterja. Mož je sicer že 51 let star, pa je vendar še vedno šaljive govorice in vé veliko povedati od prigodkov, ki jih je doživel na lovu divjih koz, katerih je že 266 v svojem življenju ustrelil. Je namreč bar. Cojzov lovec.

Solnce je že zahajalo, ko smo s senožeti prisopli v gozdek, po katerem nas je peljala kozja stezica tako, da smo slišali studenec šumljati. Srečalo nas je Bohinjsko dekle s škafo m vode na glavi. Odgovor na naše uprašanje, ali se ne boji, da jo bo vergel škaf čez robé, je bil smeh, ki se mu je vidilo na nosu, da se dela norca iz bedaste gospóde.

Pri studencu smo počili in lepo je bilo viditi skoz stare smreke pod nami Bohinjsko dolino z jezerom v kotu, obdano od gorá z golimi glavami, iz med katerih sem si zapomnil sedmoglavatega Lajnerja, črnega Lisca, Černo perst, ki jo imenujejo botanikarji kranjski botaniški vert, Raskovca, Suho, Poderto goro in Bogatina v kotu Bohinja. Iz med vseh teh in drugih hribov cele verste, ki meji Bohinj proti jugu, je pa nar bolj možki zadnji proti jutru, dvoje glavati Ratitovec, pod katerim se razteguje široka, černokrilata Jelovca, ki se ji od daleč ne vidi, kako da ji je pri sercu.

Od studenca nas je peljala steza v grobljasto grapo pod Tosec, in od todi kviško skoz gozd proti stanišču. Ko smo prišli iz gozda, smo jeli spiti vsake sorte besede v hrib, ki jih je nam pošteno ponavljal, kar se je zdelo posebno Janezu toliko smešno, da ga ni mogel držati drobnega smeha. Tèma je bila kakor v mehu, ko smo prišli na stanišče pod Toscom, kjer smo oplašili nar poprej nekaj krav pred kočó, potlej pa še majerco v koči. Revica ni mogla kar nobene besede spregovoriti, tako jo je naduha dušila. Komaj da nas je zamogla uprašati, kaj da bi ji dobro delo.

Mi bi že povedali kaj, ko bi vedli in ko bi imeli zdravil; pa tu imamo žganja sebó, morda vam bo to pomagalo.

In res, nekaj požirkov, in naduhe ni bilo ne duha ne sluha. —

Janezu ni drugega kazalo, kakor še le zjutrej zgodaj nazaj v rovte iti; pa bilo mu je menda dolg čas pri nas, ker se nam je bil zgubil. —

Ko smo odrinili drugo jutro proti Velem polji, je že sijalo solnce po gorah in tudi že v dolino gledalo čez nje. Steza nas je peljala po kaj lepi travi pod širokim Toscom. Tukaj smo nabrali med drugimi cveticami za med papir tudi koperjeve peresca (*meum athamanticum*) za v žganje, ki mu daje dober duh in okus in je za v žganje to, kar so dušeče strašnice (*Asperula odorata*) za v vino.

Perva žival, ki smo jo srečali, je bil planinski zajec, ki je po zimi bel, po letu siv, in bolj domačemu, kot divjemu podoben v tem, da ni tako plašen in da skorej na vsake tri korake poseda. Komaj je htel bežati pred nami v spokljino bližnje skale. — Čez picle dve uri hodá pridemo verh grička, in pred sebó zagledamo kotel Velo polje, obdano od orjaških verhov ali špikov, kakor pravijo Bohinjci.

Pri ti priliki naj povem, da gotovo ni prav pisati: Belo polje, kakor je navada. Koj zraven je Malo polje, in Bohinjcov nobeden ne pravi, Belo polje, ampak vsaki le Vel' pólje. Samo Šest je rekel, da akoravno ljudje pravijo: velo polje, bi vendar mogli reči: belo polje, kakor gospodje pišejo! Pa Tominci še zdaj govorijo od vele hiše, od velega hrasta, in tudi v Srednji vasi je mož, ki tako govori. „Velik“ je novejša oblika od oblike „veli“, česar pa prvi, ki je pisal „belo polje“, vedel ni. — To mi je povedal prijatelj Anton.

Na desno nad rama se je stegoval Tosec, za katerim je zareza, po kateri se pride iz divje zgornje Kerme. Ravno med kočami so trije stermi robovi, Virner, Čikeljman in Cesar, ki vežejo Tosec s podnožjem Triglava, ki se je svetil ravno pred nami v svoji sivi, pusti skalnati obleki. Dalje na levo se dviguje debela kôpa Marjetčeva glava; na eni njeni strani se vidijo beli pasovi proda, kakor beli lasje. Iz med vsih hribov, kar se jih od tod vidi, je podoba te gore naj bolj „originel“. Še bolj proti levi je gledal Knjavs izzad Mišeliverha, ki ravno pred njim mejí Velo polje, od ktere ga loči nizek herbet ravnico Malo polje.

Velo in Malo polje sta kotla ali konte, kakoršnih je mnogo po apnenih gorah, ki jih je pa napolnil od snežnic nanesen pesek tako, da sta lepi ravninici. Ko bi tla držale vodó, bi bila okrogla jezerca.

Koč na Velem polji bi ne bil razločil od groblje, ko bi se ne bil valil iz njih dim, ki se je razprostiral nad njimi, kakor višnjeva meglica, ktere solnce še ni bilo obsijalo; kravji zvonci so se slišali iz kota dolinice, ki derži od Velega polja do podnožja Knjavsovega. Šli smo doli proti kočam, krog katerih je rastel šavelj, bolj preč pa nizka trava, ki se zmirej redkeja kaže izmed skalovja, ker kolikor

više, toliko borniše je rastlinstvo. Sem ter tje pokriva še ruševje iz zemlje moleče rebra in na levo se vidi tu še kaka žalostna smreka s suhim verhom in visečimi krevljastimi vejami. Bolj visoko pa mine še ruševje, in le sem ter tje se še sveti izmed skalovja redka travica. Še više je pa le pusta siva puščava, katero prelazi le divja koza in prehodi le redkokrat prederzni človek. Le sivo skalovje, kamor pogledaš, pa bliže pridši vendar še naletiš na kako nizko cvetlico, ki živi samotna v čisti višavi!

V koči Orjakovega Šimna smo se malo pomudili, bremena odložili in šli smo pod Triglav botanizirat in geognozirat. Ko gremo po stermini, pokaže Šest kraj, kjer so ljudje časih zlatice kopali. Namesto zlatice se je pa dobilo le nekaj zernic „Schwefelkiesä“. Blizo zraven je tudi višnjeva ilovca, ki pravijo od nje, da bi bila dobra barva. Ko pridemo verh stermine, se nam odpre med robovjem še precej zelena Konjska planina. — Verh ene skale je stal mož, ki na palico opert nas je čakal, da smo prišli do njega. Bil je tako divje postav, da bi ga ne bil rad srečal sam v samoti. Rekel je, da je ovčar in da so ovce zadej za gričem. Bil je že postaren, pa erdeče lice je kazalo, kak zrak da diha sin planin. Bil je, kakor da bi se bil vtelesil v njem ves značaj teh planin. — Sivo, pusto skalovje, le sem ter tje kaka erdeča ali višnjeva cvetlica; mogočne goré, ki se v oblake zavijajo, iz katerih švigajo strele, vse to se mi je zdelo v njem skrito. V na pol zapertih očéh se je svetil čuden ogenj. Spremil nas je mož nekaj časa in potem šel skorej v naše veselje za ovcami.

Ko smo prišli konec razora, se nam je odperl na večerno severno stran popolnoma nov svét. Ni ga kmalo bolj divje romantičnega kraja, kakor je zgornja Kerma, ktera dolina se je začejala ravno pod nami. Kakor je dolga, jo mejé na jutranji strani navpične visoke stene, ki iz dna doline v visočino stermé. Nam na desno je bilo Triglavovo podnožje, dalje proti večeru Kredarca, Rež in Rjovina; ravno spredej v daljavi pa tamni gozd Mežaklja. Obzorje so mejile goré, ki stojé med Dravsko in Savsko dolino. Krog Rjovine, Reži in Kredarce so se lovile megle, kakor beli strahovi. Namenjeni smo bili na sosedo Triglava, na Kredarco, na kateri se je pokazoval véasih iz megle še od merjencov postavljeni kol. Treba je bilo, da smo čakali, če se bodo prepodile megle, in naberali smo med tem mnogo nizkih zelišč in mičnih cvetlic, do slej meni neznanih. Šest pa pravi: Počakajte, na Kredarci bomo pa dobili tiste rožice, ki človeka tako le milo gledajo! Na to me pogleda z enim svojih višnjevih očés iz pod čela in se mi nasmeja. Mislil je na krasne Triglavske mačje oči in na Triglavski jetičnik. Ko smo se tako medli z naberanjem rastlin, prileti precej blizo cel trop tičkov, ki so po produ skakljali. Gledali smo jih skoz daljnogled in gosp. Anton jih je spoznal, da so lepi planinski šinkovci (Schneefinken).

(Konec prihodnjič.)

Car Lazarjeva smert.

(Dramatiška drobtina v enem djanju; spisal V. Lipež.)

O se be :

Lazar, car serbski.	Peter	} Jugova sina.	Konjika.
Carica.	Bogdan		Serbski pesnik.
Milica.	Vuk Branković.		Več drugih junakov, kme-
Jug Bogdan.	Poslanec turški.		tov, vojščakov.

Pervi Prizor.

(Zaveten kraj blizo Kosovega polja: bajta, v kateri carica biva. Pred bajto vert. Pesnik na kamenu sedi in poje kmetom, ki memo hodé obstajajo:)

Poslušajte, bratje moji!	Glej kot strela po ravnini
Ki se v solncu shajate,	Jaha Lazar, slavni car,
Obdarujte bor'ga starca,	Ogleduje vojsko svojo,
Ki vam poje pesmice.	Ni sovražnikov mu mar.

Oj preljubo zlato solnce,	Siva brada v vetru veje,
Ki ne vid'jo te oči,	Terdna roka meč derži;
Čutim žarne tvoje žarke,	Staro serce omladuje,
Bolj pa serce mi žari.	Spet junak vès oživí.

Tožno, tožno persi joč'te,	In za njim cvet domovine
Tožno tožno pesem poj:	V hudo klanje možko spe;
Sila turska privihrala,	Noče solнца delj gledáti,
Hrabre Serbe kliče v boj.	Če Serbljine sužnost tre.

Ne bobní tak morska voda,	Stari Bogdan veleslavni,
Če zaganja v skalo se,	Skuša ramo zadnjokrat,
Ne bobní tak stara zemlja,	In sledí devet mu sinov —
Če z nebá vihar jo trè. —	V jesen spleta se spomlad.

Tak bobní le serbska zemlja,	In Velebič, sokol urni,
Če jo divji Turk teptá,	Pne peroti za svoj dom,
Tak bobní le serbska pesem,	Dragan, Štepan — dvojka silna,
Če ta boj na znanje dá.	Sili rineta v okóm.

Oj solzíte se gorice,	Med junaki naj slavnejši
Roso rdečo pijete,	Tepe Branković zverjád;
Oj jokajte se planjave,	Temno kakor huda burja
Z mertvimi gnojite se! —	Dere v vojsko svatovat.

Ne solzíte se gorice,	Gorostasno se pomika
Kri turčinsko pijete,	Staro, mlado, kjer kervi
Ne jokajte se planjave,	Potok moči drago zemljo,
Turški mertvi vas redé.	Da svoboda pricvetí.

Hodi, bratec, v rajde serčene
Čast in slava spremi te,
Ajd' nad vraga, dvigni ramo,
Dom in pesem te časté.

(Proti koncu pesmi se je približal Peter Jugovič. Kmetje obdarujejo pesnika in odidejo.)

Peter (pesnika obdarovaje).

Nà, bori slepec! vberi svoje strune,
Da krasno zapojó o naši zmagi,
Al' da se tožno zjočejo, če sreča
Zastonj pod zemljo verže nas borivce;
Prihodnji svet naj sluša tvoje pesmi,
Da čast se naša večnosti 'zročí,
Al' sreča mila al' nemila Serbu.

(ugledavši Milico, ki dohaja.)

Pa dans ljubezni slad me še njeguje,
Dans poj lepoti še predrage moje,
Devici poj, ki navdušuje Petra,
Da stokrat bi umerl za njeno varnost.

Milica.

Premili Peter! dans se še radujem
V pogledu tvojga lica. Pa sercé
Se trese v persih mi kervavih dni,
Ki vzhajajo nad milo Serbijo.
Bog jo ohrani strašnega pogina,
Človeške roke je ne bodo mogle!

Peter.

Spet takih misli! Kaj tak tožno gledaš?
Smehljaj se ljuba! Čmu greniš si serca?
Še dneva ni kervavo solnce prešlo,
In še stojimo, svet nepremakljiv. — —
No, smejaj se . . .

Milica.

Saj se! Glej! bistro spet
Te gledam. Prav takó, moj ljubi Peter?
Ne veš še, tudi jaz sem serčna, možka. —
Le idi v boj, za mé, za dom se bij,
Če verneš se, ti venčam hrabro glavo . . .
Al' ni ti to naj veča, ljubša hvala?

Peter.

O drago dekle, tako zmir govori,
Kak bitju mehjemu krepóst se vdaja!

Milica.

Čuj, čuj! kdo je? oj Brankovič! Naj grem,
V sercé me strese, če to temno lice
Po meni se ozrè — naj grem —

Peter.

Ostani.

Pa norka si! možak je slave vreden,
Je naš in Serbske steber. —

Milica.

Da bi blo res!

Peter (Brankoviču).

Že spet tàmen in strog! Razvedri čelo,
Vuk Brankovič!

Brankovič.

Tud' Bog nas strogo gleda.

Ta ura ni za smeh! —

Peter.

In mé ljubezen sreči

In živ, vesel sem, jutri morda — mertev?

Brankovič.

Naj bo si, kakor če! — Car sam te kliče —
To moja pot; — in zvečer zbor je velik,
Se vidiiva?

Peter.

Gotovo!

Brankovič.

Z Bogom tedaj! (odide)

Peter.

Preljuba Milica, do cara zdaj hitim —
Vesela bodi! Drevi v vašem vertu
Te vidim li? Tam všeč mi je, če solza
Ti v snežne persi derkne; jokaš jo
Za mé, in jaz s kervjó ti jo poplačam.
Bog te varuj!

Milica.

In Tebe, ljubi Peter.

(sama)

Zdaj técite, prijatljice edine!
Ne vidi vas, ki zanj mi tečete,
Zlivájte se iz serca globočine.
S kervjó — je djal — vas plača, solzice!
Premili moj! v solzah tud' kri mi gine,
Pláčujesh mu, kar daje ti deklè —
Spláčujva si, da nama kervi zmanjka —
In dvom je proč, unkraj se zdreši vganjka.

Še edno solnce jadra mi čez gore
In persi zapustita up in strah:
Zablisne svit mi naj čistejše zore,
Nebeška radost zleze v serce rah;
Če pa nemila nas osoda zmore,
In njega (njega!) krije grobni mah —
O grobni mah! ne smem s' ga svesta biti, —
Sercé se če mi žalosti stopiti. (Jokaje odide)

Pesnik (za Jugovičem).

„Moli, moli, stara mamka Poleg nje kleči devica,
Obžaluje sineka, — Kakor angelc stvarjena
Stara mamka milo joče Tihó joče . . . serce čisto
V grob je djala zadnjega. Je zgubilo dragega . . .“

O ti stara serbska pesem,
Da se siliš v strune mi!
Bog ohrani Jugoviča —
Pesem naj se v prah skadí. (Dalje prihodnjič.)

Miklošič pa glagolica.

(Spisal J. Navratil.)

Ker želi „Slov. Glasnik“ in blezo vsi učeni domorodci že zdavno vediti, kaj misli slavni naš Miklošič zastran glagolice, posebno pa zastran starosti njene in zastran tega, kdo jo je znašel: zato sem posnel važno misel tega preučenega možá, kar se tiče te reči, na kratko po „Ersch-Gruberjevi enciklopediji“, po kateri jo je prvič razglasil in priložil svojemu spisku (str. 403 — 422 pod besedo „Glagolitisch“) glagolico in cirilico s številno vrednostjo vred na posebnem listu. Letá imenitni spisek pretresa obe abecedi z vseh strani, našteva to, kar se je že pisalo zastran glagolice, imenuje misli Dobnerjeve, Dobrovskega, Kopitarjeve, Grigorovičeve, Šafařikove, Sreznewskega itd., sodi, ktera glagolica je starejša, slovenska ali hervaška, pravi še marsikaj mičnega in podaja na posled tudi zapisek ostankov glagolskih; mi hočemo pa zdaj ob kratkem le to povedati, jeli po Miklošičevi misli glagolica mlajša ali starejša od cirilice, in kdo je skrojil to in uno.

Da je glagolica starejša od cirilice, to se mora soditi, velí g. Miklošič, posebno po tem le: 1. Nekatere čerke glagolske so take, da se jim zna očitno, da so bile ponarejene tako imenovane „cirilske“ po njihovi podobi; taka je posebno čerka 28 (ѢРЪВЪ), ki je po glagolski ponarejena in popravljena. Take so tudi čerke 2, 7, 34 (букъвь, живѣте, justъ) itd. 2. Nekatere glagolske čerke gledajo na levo, cirilske, gotske in latinske pa na pravo; une so ostale menda še od

golski pisati, da je tedaj glagolica starejša od cirilice; zakaj ne moremo si misliti, da so imeli in rabili ondaj Slovenci dve abecedi.

9. Slovensko pisanje panonskih Slovincov devetega veka so prenesli učenci sv. Metodija, še preden je minil deveti vek, k Slovincem po deželah balkanskih. Da je bila to cirilica, kdo bi bil sprejel pozneje nespretno glagolico? Kdor je vaje cirilice, ta je ne menja za glagolico; ne menja je uni, ki zna latinico, a kaj bi jo tisti, ki zna gerško abecedo. Lahko pa, in prav po pameti je, da je spodrinila po deželah balkanskih cirilica glagolico, zato ker se je razprostirala ondot gerška omika, in so se lotili ljudje rajši cirilice, ki je bila veliko narednejša vsem, kateri so bili že kolikor toliko vajeni po gerški pisati. To pre naredbo pripisujejo sv. Klemenu († 916), ki je znašel po besedah gerške „legende“ boljše čerke kot sv. Ciril*).

10. V ostankih glagolskih je veliko prestavljavskih zmot, ki ginejo v cirilskih prepisih čedalje bolj; to pa nam priča, da so uni stareji od teh in da je tedaj tudi glagolica starejša od cirilice. —

Popravivši neke krive misli, piše g. Miklošič dalje: Iz vsega tega se vidi, da je glagolica starejša. Ker se pa bere, da je bil sv. Ciril prvi, ki je znašel slovensko abecedo, zato smemo naravnost reči: sv. Ciril je znašel . . . glagolico. Ker se dalje bere, da je znašel tudi sv. Klemen slovensko pismo, zato smemo tudi reči: sv. Klemen je skrojil tako imenovano . . . cirilico. — Vem, da se čudite, pa berite dalje! — Da je znašel glagolico sv. Ciril, to se mora soditi tudi po tem le: V nekem cirilskem prepisu „prerokov“, ki so bili prepisani l. 1074 v Novem gradu (Novgorodu) na Ruskem, veli prepisovavec na posled, da je bil pisan izvirni spis s „Kjurilico.“ Da ne more „kjurilica“ tukaj ničesar drugega pomeniti kot „glagolico,“ to je jasno kakor beli dan; zakaj, da niso bile čerke izvirnega spisa drugače, prepisovavec jih, vem da, ne bi bil v misel jemal. Res nahajaš v prepisu (14. ali 15. veka) ravno tistega rokopisa sem pa tam kako glagolsko čerko. Glagolici je bilo po tem takem 11. veka na Ruskem imé cirilica („kjurilica“).

Latinski in slovenski sporočniki, Cirilovi verstniki, taki možje, ki so se ž njegovimi verstniki pogovarjali, celó očividci govoré od znajdbe njegove tako, da ne moreš misliti na uno abecedo, ki ji pravimo zdaj „cirilica.“ V „Convers. Carantanorum“ se bere namreč od „noviter inventis slavinis litteris“, (od novoznajdenih slovenskih čerk); bolgarski mnih Hrabr, ki je govoril z verstniki Cirilovimi in Metodijevimi, pripoveduje, kako so mu očitali Gerki, da je slovenska abeceda — poganska; tega mu pa ne bi bili očitali, da je bila to tako imenovana

*) *ἑσφίσατο καὶ χαρακτῆρας ἑτέρους γραμμάτων πρὸς τὸ σαφέστερον ἢ οὓς ἐξεῦρεν ὁ σοφὸς Κύριλλος.* Ta legenda je bila tiskana najprej l. 1746: še le pozneje je našel V. Grigorovič prepis 13. veka, ki ga je natisnil „Žurn. popeč. prosvešč.“ v Petrogradu 1847, po tem pa Šafarik (Památky hláholského písemnictví LVII — LIX.)

„cirilica, ki je skrojena do malega po gerški abecedi. (Šaf. Památky dřevn. pisemn. Jihoslov. Okázky obč. pisemn. 91, 18). Papež Janez VIII. veli v svojem pismu l. 880: „litteras sclaviniscas a Constantino quodam philosopho reperta jure laudamus“ (čerke slovenske, ki jih je znašel neki Konstantin, modrijan, po pravici hvalimo). Da se pri Teodorovem psaltirju l. 880 — 890, ki ga je l. 1222 prepisoval Miklavž Rabski (iz Raba, Arbe), ne more misliti na cirilico, ampak na glagolico, to je dopovedoval že učeni g. Dobner. Dobrovski je zaverigel — ne pet ne šest — pošteno pričo imenovanega Miklavža, in ji pritikal nepoštenje samo zato, ker mu ni bilo njeno pričevanje po volji. Temu se je bil ustavil že Kopitar v „Glag. Cloz.“ Dobnerjevo in Kopitarjevo misel zastran tega terdi tudi g. Miklošič; tudi njemu je ta Miklavž poštena in imenitna priča, da je bil Teodorov psaltir po glagolski pisan. —

Kedaj se je zgodila ta zmešnjava, da so počeli cirilico imenovati glagolico, — Klemenovo abecedo pa cirilico, tega g. Miklošič ne jemlje v misel — zato ker se ne vé, kedaj? Dosta, da nam spričuje poštena priča, da je bilo glagolici nekdanje imé „kjurilica“. V staroslovenščini pa ne beremo ne tega, ne unega imena, ampak slovenska azbuka. — Če pa pravijo, da je sv. Ciril znašel, ali iz nova si izmislil prvo slovensko abecedo, zato si ne smemo misliti, velí g. Miklošič, da si jo je izmislil res prav iz nova; saj pravijo tudi, da je znašel Ulfilas abecedo gotsko, da si je letá cirilski tako podobna. Malokedaj si izmislí en sam človek vso abecedo (jezika pa nikdar). Zato meni g. M., da si tudi sv. Ciril ni izmislil glagolice sam iz nova, ampak da so znali Slovenci že poprej pisati. Ker pa piše Hrabr, verstnik in pomočnik sv. Cirila in Metodija, da Slovenci poprej niso imeli čerk, ampak da so brali in vganjali le po čertah in zarezah („prežde ubo slověne neiměhą knjigъ, ną črťami i rězami čstěhą i gataahą“), — zato veli g. M., da treba te besede še bolje premišljevati, hoče li Hrabr reči, da niso imeli nikakih čerk (abeceda), ali pa le toliko, da jih niso pisali poprej na kožo (pergament), ampak jih le vrezavali v les.

Sv. Ciril (Konstantin modrijan) je tedaj znašel „glagolico“, ne pa tako imenovane „cirilice!“ Vsak vidi, kako izverstvo, kako učeno je odgovoril g. Miklošič na to imenitno pa pretežko uprašanje.

Da pa ne premamijo koga prenagle besede meniha Hrabrega, ki piše: „in izmed teh (čerk Cirilovih) jih je 24, ki so podobne gerškim . . ., štirinajst jih je pa po slovenskem jeziku“ . . ., zato naj pritaknem sam ob sebi še tole, da piše ravno ta veljavna priča malo pred temi besedami, kako je napravil Ciril (Kiril) Slovencom 38 čerk, nektere po načinu (činu) gerških čerk, nektere po načinu slovenskih besed (rěci); po tem pa mora vsak soditi, da si ni mislil Hrabr podob, ampak glas in imena tistih čerk, ktere našteva, posebno ako

prebere še to, kar piše Hrabr mahom dalje, razlagaje sam svoje besede,*) in ako premisli verh tega še enkrat vse to, kar nam je povedal g. Miklošič.

Večerni blagoslov.

(Isterska narodna; zapisal J. Volčič.)

Ja ležen na postelju svojo,
Kako va pravi grob svoj.
Gospodine bože moj!
Ako se ja zdrav stanem,
Ako se ne stanem,
Va presvete vaše ruke dušu dajen.
Križen ležem, križen stanem,
Križ me čuva do polnoči,
Za polnočom angel božji.
Angelu moj!

Ki me čuvaj dan i noč,
Da mi duša neizgine,
Da mi telo počine.
Ja van, Bože,
Va presvete ruke vaše
Dušu dajen.
Zdravo devo,
Morska zvezdo i danice!
Ki se guspi priporuči,
Od njega se Bog nigdar ne razluči.

Mythologične drobtine.

(Po narodnih pripovedkah razglša Dav. Terstenjak.)

I. Kaj slovenski otroci o ptičih pojó.

Kedar zapoje vuga (Goldamsel), posmehujejo se jej otroci in žlabrajo:

Stric motovilo,	Tam na gomili
Si vidil mojo kobilo?	So jo gomili.

Kranjci imenujejo vugo kobilarja. Pri Serbih je vuga die Beutelmeise.

Kedar sraka regeče, zapojó otroci:

Sraka regetala,	Sraka repatica —
Z repecom mahala,	Jurkova tetica.

Pri slednji verstici se imenuje fant, ktereга hočejo dražiti.

Kedar senica poje, otroci zapojejo:

Fuj, fuj, cicifuj	Ter dobiš,
Klun si muj**)	Več ko miš.

Ko prepelica zapoje, ktera se tudi veli podperda, pumpernca na Štírskem, žlabrajo otroci:

Podperda!	Žela bom —	Kruh no sir.
Kam boš šla?	Žela bom.	Kaj pa jaz?
Prek morja.	Kaj boš jela?	Govneca
Kaj boš tam	Kruh 'no sir	Govneca. —

*) Na str. 3. „Mnicha Chrabra o pism. slov. vyd. P. J. Šafarik v Praze 1851.

***) Muj dialektični za umij.

Kedar se škerjanček visoko v zrak povzdiguje in prepeva, kričé otročnjaki:

Sej, sej, sejaj, sejaj! Kdor je lepo plel.
Sej, sej, sejaj, sejaj! Kdo pa bode mlel?
Kdo pa bode žel? Kdor je srage 'mel.*)

Kedar smo slišali vrano ali kavko, peli smo:

Krah — krah — krah Nisem v sercu rah,
Mene nič ni strah, Krah — krah — krah.
Nisem nikdar plah,

Kedar čuk poje, se mu odgovarja:

Čuk, čuk, čuk, Po me Smerčnjakov paj,**)
Dam ti star klobuk Da me ne pelja v kraj.
Da še ne pride zdaj

Iz teh otročjih pesmic vidimo, da se posnema v nekterih petje ptic, kakor v pesmici o vugi, o sraki, o senici, v drugih pa se nam prikazuje druge razmere, kakor v pesmici o prepelici njeno preselovanje v zimskem času, v pesmici o škerjančku njegovo odnošenje k poljedelstvu; ptiča vrana in čuk pa sta smertna tiča v veri starih narodov, in to nam kažejo tudi dotične verstice. Iz vsega tega pa se vidi živa domišljija slovenskega naroda.

II. O imenih vetrov.

Na Štirskem se imenuje jug tudi toplek. Ko bi že ob Jurjevem radi bili na pašo gnali, zapeli smo:

Toplek, toplek nam zakuri, Že prijaha sveti Juri.

Krivec ali sever pa se velí Garbus. V jesen, kedar nas je na paši zeblo, smo prepevali:

Garbus, garbus merzel ptič, Beži, beži, beži dôč***)

Zakaj maš ledén kluníc? Tam, gder škriplje črna noč.

Iztočni veter se velí v otročjih pesmicah Mokroš, brez dvombe zató, ker rad dež, mokroto napravlja. „Svet Mikloš! da bi pihal skor Mokroš“. — Dve reči ste za slovenskega jeziko- in basnoslovca zanimivi v imenih vetrov, in sicer prvič, da se sever velí garbus v otročjih pesmicah. Že v Murkovem „Besednjaku“ stoji: garbin, Nordwestwind, in v rajhenberžki fari kraj Save je več kmetov, ki se jim po domače velí Garbus,****) pišejo pa se — Omerzu! Pa to besedo poznajo tudi Židovi in Kaldejci. Garbja, boreas (glej Stockii

*) O škerjančku tudi pravijo, da poje, kedar visoko pod nebó ferči: Boga bom ubil, Boga bom ubil,“ — ko pa spet nazaj dol leti poje: Kij sem pozabil, Kij sem pozabil.

***) Paj, na Štirskem to kar gerško παις, puer.

****) Doč-daleč.

*****) Ime Garbus pričuje, da so Slovenci nekaj tudi poznali suffix us. Litvani še ga imajo na primer: Bandišus, Hirtenjunge, Vambrišus, Dickleib, gospodarus Hausherr, primeri slovensko telebus, ein Unbeholfener.

Clav. ling. hebr. Dict. chald. 1735 pag. 38). Jeli so bili Slovenci kdaj sosedje Kaldejcom? — Druga zanimiva reč je, da so si stari Slovenci tudi mislili veter v podobi ptiča; primeri aquila in aquilo. Tudi v Dobrovniku je znana beseda Garbin v pomenu vetra, „garbin ljuti, koji do dna more muti.“ (glej Vuk Rječnik str. 83).

Pomenki o domačih rečéh.

Ob novem letu.

Z včerajšnim dnevom je potekla desetletna doba našega narodskega življenja. Veselo se širi domorodcu serce, ako pomisli, kolik napredek je storila slovenščina v poslednjih desetih letih. Prelepó se je očistila in ugladila beseda, marsiktera cvetica je pricvetela na ledini domačega slovstva in marsikaka blagonosna naprava se je poklicala v življenje. Vsak domoljub mora z veseljem spoznati obilni napredek skorej v vseh narodskih rečéh. Slava in čast torej vsem možém, ki so bili vedno zvesti delavci v vinogradu narodovem! Zastavili so narodskemu slovstvu podlago ali temelj, na katerem se bo dalo srečno naprej zidati, ako nam obudí Gospod čedalje več delavcov.

Naj večje zasluge za omiko in povzdigo našega jezika in slovstva so si gotovo pridobili naši časniki, in med njimi posebno „Novice“, ki že osemnajsto leto budé serca Slovincov za domače reči in razširjajo koristne nauke med slovenskim narodom. Vsakemu je znano, koliko mlačnih serc so že ogrele za rod in domovino, s koliko lepimi spisi so že obogatile naše slovstvo, in koliko so s svojimi podučnimi sestavki že pripomogle k zboljšanju narodskega gospodarstva. Zato so se prikupile našemu narodu tako, da se zdaj že razširjajo po vseh slovenskih krajih v več kakor 2000 iztisih. — Pa tudi drugi slovenski časopisi so mnogo pripomagali, da se je slovenščina lepše in lepše razvijala. Omenjamo le še „slovenskega Prijatla“, ki si je že obilno zaslug pridobil, najpred kot šolsk list za zboljšanje domačega šolstva, zdaj pa kot cerkven list za zboljšanje cerkvenega govornišstva in po govornikih za zboljšanje ljudskega govora. Nočemo spominjati, kako se je posebno pri nas na Koroškem svoje dni sv. beseda na leci rôbila in štulila; veselimo se, da naši cerkveni govorniki čedalje bolj spoznavajo, da se sveti besedi spodobi čedna posoda. — Tudi z našimi šolami se je že marsikaj obrneno na bolje. Oskerbeli so jim rodoljubni možjé že blizo vse potrebne bukve, pa tudi mnoge druge koristne spise, ki služijo mladini za poduk ali za pošteno razveselovanje. — Osnovale se je društvo sv. Mohora, ki je že lepo število koristnih knjig razširilo med slovenskim ljudstvom; gotovo bo, na cerkvene tla predstavljeno in na novo prerojeno, še obilnišega sadú donášalo v omiko našega jezika in v požlahtnovanje našega naroda. — Dogotavljajo

se prve in v vsakem jeziku naj imenitniše bukve, namreč: **sveto** pi smo, ki ga je že velik del prišel na svitlo, in slovenski slovar, ki ga željno pričakujejo vsi Slovenci brez razločka stanú in starosti. Naj bi se tudi z izdavo slovensko-nemškega dela ne čakalo na dolge dni! — Tudi naša slovnica ni zaostala. Po temeljitih preiskavah naših učenih jezikoslovcov, kakor so g. Miklošič, Navratil, Cigale in drugi, se je očistila in ugladila slovenska beseda v toliki meri, da v pravilnosti ne ostaja za nobenim drugim slavenskim narečjem. Še marsičesa drugega bi mogli spomniti; pa saj že to dosti poterjuje, kar smo rekli: naš napredek je obilen in mnogo-versten blizo v vseh narodskih rečéh.

Pa še večí, še obilniši in še veseliši bi bil naš napredek v vseh rečéh, ko bi ne bilo toliko slovenskih sinov pozabilo svoje matere in odtegnilo jej potrebne podpore. Zato je opešala delavnost mnogih visoko cenjenih pisavcov, katerim je domovina z nehvaležnostjo plačevala, in marsiktera nadepolna mladika se ni mogla razviti in zaželjenega sadú obroditi. Pa zaupno se ozirajmo v prihodnjost; zagotovljena nam je po visoki cesarski besedi naša narodnost in zopet se odpirajo viri, ki napajajo s krepivno vlago tla domovinske. Kamorkoli se ozremo, se zavedajo sinovi svoje matere, se zbuja ljubezen do domovine in se kaže veselíše gibanje na polju slovstvenem. Vzhajajoča zarja nam napoveduje rumeno solnce narodske slave. Če pa resnično želimo, da nam prisije sonce narodske slave, je pred vsim drugim potrebno, da slečemo staro nemarnost in sebično pristranost, ki se le preočitno kaže med nami celó tam, kjer bi je človek najmanj pričakoval. Naj je pricvetela cvetica na bregovih Save ali Drave, Mure ali Soče, vsaka nam mora biti enako mila in draga, da je le vredna naše skerbi; le gerda sebičnost zanemarja in zametuje vse, kar ji ni izraslo na lastni livadi. V svojih razsodbah bodimo pravični: hvalimo, kar je hvale vrednega, pa tudi odkritoserčno, vendar prijazno povedajmo, če najdemo kaj napčnega, da se pisavec podučí in s časom svoje pomote popravi. Dokler bomo praševali: ali je pisavec Kranjec, Korošec ali Štajerc, ali je visocega lica ali bornega itd., bomo s svojo kritiko mladi literaturici vselej več škode prizadjali, kakor jej s popolnim molčanjem koristili. Bodimo pravični tudi vsakemu delu, bodi si taisto pobožnega ali posvetnega zapopadka. Ni vsaka beseda pogubljená, ki ni sveta, kakor mislijo nekteri med nami; hvala Bogu, da jih je le malo! Kar je pošteno, kar ni zoper sveto vero ali nrvnosti nevarno, naj se svobodno glási po domačih goricah. Ne le to, kar je dobro in pravo, ampak tudi to, kar je koristno in lepo naj se enakomerno obdeluje! Kdor se temu ustavlja, je sovražnik domovini in narodu. — Naj nas v novem letu vedno sklepa zlata vez kerščanske ljubezni in pravičnosti med seboj in do vseh narodov v široki Avstriji!

Deveti mož.

(Slovenska legenda; zapisal M. Kračmanov.)

Po morji se vozijo tri ladje; v eni se vozi Jezus naš gospod, v drugi se vozi sam gospod Bog, v tretji se vozi deveti mož, žalostni mož. Praša ga Kristus naš gospod: „Kaj pa je tebi, deveti mož, da si tako žalosten?“ Deveti mož mu reče in pravi: „Kaj bi žalosten ne bil, imel sem dosti žlahne stariše, povsod sem jih že iskal, nikjer jih ni; v svetih nebesih sem tudi bil, v sv. nebesih jih tudi ni.“ — Tako mu je rekel gospod Bog: „Kaj ti pravim, deveti mož, pojdi na somenj, kupi gosli in čern lok, pa pojdi pred peklenske vrata gost; pred peklom godi let' in dan, let' in dan in noč in dan. Ob letu pride satan iz pekla, poreče: kaj ti bomo dali za plačo, ker nam godeš let' in dan in noč in dan? Denarjev ti damo, kolikor hočeš, ali duše ti ne damo nobene. Še od Kristusovega terpljenja jo zagodi, še drugič pride satan, poreče: vzemi duš kolikor hočeš, mi te več ne moremo poslušati.“ — Šel je deveti mož na somenj, kupil je gosli in čern lok, šel je pred peklenske vrata gost. Pred peklom je godel let' in dan, in noč in dan. Ob letu je prišel satan pa je rekel: „Kaj ti damo za plačo, ker nam godeš let' in dan, in noč in dan? Denarjev ti damo, kolikor hočeš, ali duše ti ne damo nobene. Še od Kristusovega terpljenja jo je zagodel, še drugič je prišel satan pa je rekel: le pojdi v pekel, vzemi si duš, kolikor hočeš, mi te ne moremo več poslušati.“ — Deveti mož je šel v črni pekel, imel je dolg plašč, da se je vlekel za njim. Govori dušam: „Prijemajte se, duše, mojega plašča!“ Prijele so se duše vse in nesel jih je iz pekla. Kedar jih je k varhu prinesel, utergala se je njegova mati in tri druge duše ž njo. Deveti mož pride pred nebeške vrata in pravi: „Odperaj Peter vrata, pekel sem izpraznil, napolnil bom nebó, pozabil sem pa svoje matere, moja mati so se utergali in tri druge duše ž njimi, ker so zavidne bile in branile drugim dušam prijematni se plašča, da bi se od teže ne utergal in bi ne padle nazaj v pekel.“

Drobtine za poduk in kratek čas.

Kako naj se zemljopisne imena družih slovanskih narečij pišejo slovenski? Spisal M. C. — Nekteri hočejo, da bi se takošne imena jemale v slovenščino nespremenjene; drugi pa svetujejo, dajati jim v vsem slovensko podobo in opravo. V kakem narodopisnem zemljovidu se priporoča prvi način; ali v slovenskih bukvah in govorih mora menda veljati le drugo pravilo. Prosti Slovenec pravi Karlovec in ne Karlovac, Belgrad ali Beligrad, ne pa Beograd itd. Nihče ne bo terdil, da se zemljopisne imena družih slovanskih narečij v slovenskem ne smejo sklanjati (deklinirati); ne mogle pa bi se sklanjati ali vsaj ne prav, imena neslovenski pisane. Z besedami: Klatovy, Počatky, Brody, n. pr. Slovenec ne bo vedel kaj početi; imena: Żywiec (Saybusch), Czerwiec, Kragujevac, Požarevac, Sisak — bo pa sklanjal prav po slovenski gramatiki: Żiwieca, Czerwieca, Kragujevaca (kakor se pogostoma čita v slovenskih časnikih), Požarevaca, Sisaka, in vendar bo

napčno, ker mora biti: Živca, Červca, Kragujevca, Požarevca, Siska (torej tudi ne Siseka). Iz teh rodivnikov se pa nasproti zopet očitno razodeva, da moramo neodstopno in neogibno tudi imenovavni ali prvi padež prenavljati na: Živec, Červec, Kragujevec, Požarevec, Sisek. Če pa (po nasprotnem uku) tega ne smemo, moramo se sploh sklanjanja tacih slovanskih imen ogibati, devaje jih med kak pristavek, n. pr. v mestu „Kragujevac“ imenovanem, po reki „Dyje“ (Thaja) zvani itd. Ravno tako mislim, da nam je po izgledu Rusov, Rusinov in Serbov za česki: *h* pisati: naš *g*, (Kutna gora, Godonin, Zabreg, Praga, ker se pravi: Zabrežan, Pražan, ne Prašan); za česki in poljski: *ch* naš *h* (Heb, Bohnja, Smihov), sicer bi besede napčno izgovarjali; dalj za poljski *ł* naš *l*; za poljski in česki *rz*, *ř* naš *r*. Przemysł pišejo in govoré Rusini (in oni so tam domá, ne pa Poljaci) Peremyšl, po naše tedaj Premišel, poljski Rzeszow pa Rešov itd., ker za *rz* še znamenja nimajo niti ga potrebujejo. Tudi Cieszyn je slov. Tešin.

Pri českich imenih s končnico: -ice treba paziti, ali so v enojnem (edinem) številu ali pa v množnem. Jilemnice (sing.) n. pr. moramo pisati Jilemnica, Pardubice (pl.), Domažlice (pl.) pa ravno tako kakor v českem, sklanjaje jih po izgledu ženskih imen množnega števila; enako je z drugimi českimi imeni ženskega spola, v katerih sprednji soglasnik spreminja *a* v *e*, n. pr. Kdyně se piše: Kdinja, Mže = Mža ali Meža, Malše = Malša, Dyje = Dija, Ohře = Ogra.

Težej bo reči, kako naj se pišejo in sklanjajo česke: Hradčany, Draždany in enake v množniku; ali bolj po izgledu možkih s staroslovenskim imenovavnikom na *e*, odbijaje v rodivniku končnico -ov, tedaj: Gradčane, Gradčan, Gradčanom, in ravno tako Draždane; ali pa jemaje jih za zgolj ženske imena. In tu bi rad zvedel, če ima res beseda: Poličane v mestniku Poličah, ker od enake besede: Goričane sem slišal, da se po ljudskem govorjenju pravi: v Goričanah*) ne v Goričah. Tako hočejo nekteri: Železnike, Železnik itd. (Eisern), drugi pa: Železniki, Železnikov.

Hoče se mi pozdevati, da nam bo v enacih besedah bolje kazalo, držati se ženske sklombe. In če se ne ustrašimo doslednosti, moramo zadnjč pisati serbsko: Duga Poljana, slovenski: Dolga Poljana; česko: Hřibecí hory, slovenski: Žrebeče gore, česko: Střibro, slov. Srebro, poljsko: Dębica slov. Dobica. Če je tudi res, da bo težko povsod pravo zadeti, ker je marsikje korenina besed neznana, (n. pr. Pardubice se v nekterih bližnjih krajih imenujejo Pardovice, kar bi kazalo bolj na *o* kakor na *u*, to vendar ne more podreti celega pravila. Dobro bo pa vendar, da se v tacih primerljivejših slovenski podobi pristavi časih tudi izvirna podoba; n. pr. govóreč od mesta Aussig, da se reče: Ustje ali kakor Čehi pravijo Austí; ali pa nasproti, da se izvirni podobi pridaje slovenska, n. pr. reka Biala, ali kakor bi Slovenec djal, Bela.

*) Koroške Goričane imajo — v Goričah. Vredn.

Bolezan „zlebri.“ Zapisal J. Črnčič. — Za svojih let mnogokrat sam čul v Dobrinji reči: tebi su zlebri, njemu su zlebri . . . Nekada mi se potuži neka starica, da joj je sin vojniki umrl nekde daleko, zapitah ju: što mu je bilo? „Zlebri, odgovori, oni su ga skončali, oni su ga umorili. Da mi bjaše doma, ja bih ga bila zliečila, kako sam čudo drugih: po svetu ne umé liečiti one slabosti, a i ne poznaju je ni sami lekari. Oni misle, da je Bog zna kakova nemoč, a to su zlebri.“ Ova baba je i mene prestrašila. Hoću povedati. Mene je glava bolivala, pak sam bival zlovoljan i tužan: tužival sam se svojini i tudjini. Začula to ona, pak mi očito reči: „to su zlebri! ali ja ću ti je razvrći, ako te je volja, i ako nisu prestáli: jer, ako su ti od davna, ni ja ti nepomogoh.“ Mene mlada, neučena popadè velik strah, pak joj se podah v ruki, da mi pomore, ako ikako more: jer umreti mi se ne htiaše. Po njé zapovedi morah se na tla poleći ter raztegnuti koliko dug i širok, a ona, bahorica, uzme črnoga konca, pak me zmeri i po duljini i po širini, od temena do prsta palca na nogi, i od kraja jedne ruke do druge. Za tim primeri duljinu širini, ter zakrikne: „jesu! jer si širi, i mnogo.“ Mene srhi projud; pak jošće, da su mi stari, da su se zamogli, da su me po vse oblādali . . . da sreća moja, što sam se na nju nameril, i morebit ne prekasno . . .! Pak mi da konac, da ga v oganj hitim, da zgori on i moji zlebri š njim, a ja da ozdravin, da me već ne bude bolivala glava, ni hrbat, ni kosti. To je liek zlebrom! pače jošće ga je malo. Ona mi željno preporuči, da se pojdem malo kolenbat na koju smokvu, pak da se pod kitom jedan krat prekopitim: ali da gledam, da bude smokva stara, malo koristna, jer da mora usahnuti. Ja mlado ludo čeljade vse na tanko ovrših, što mi je naredila stara luda bahorica: Bog joj prostio grehe! — Toj bolezniki govoré neki Hrvati okolo Zagreba: mernica, jer ju po meri poznaju, kako sam povedao, t. j. tko nije visok, koliko je širok, tomu su „zlebri“ ili „mernica.“

Seršeni.

(Spisal Gr. Krek.)

1. Mnogo mičnih spisov smo izdali O ko bi pisati pač nehali,
V blagi dar slovenstvu, v čast jeziku; Dar smerdeč vaš je, nevšec maliku.

2. Tudi meni v slovstvu našem važna gré beseda,
Ker dovolj slaví me delo krasno — abeceda.

3. Slovencom pojem milo kakor Filomela,
Mi oda ptuja ni, neznana ne gazela,
Slavé balad me cele in romanc kerdela;
Res pevca takega še Slava ni imela.

Poglej znad Pegaza hripavega, oj brate!
Prebirati sprenehaj lire strune zlate,
Mar skrij v zeleni gozd med smreke se koščate:
Od taj do glave pesmi tvoje so kosmate.

Slovenski besednik.

Iz Celovca. Od vseh krajev se sliši, da so Slovenci prav zadovoljni z novo osnovo družbe sv. Mohora. Število družnikov raste od dneva do dneva in bo gotovo še bolj raslo, ko bodo vse družbine razmere dokončno uravnane. Obilo slovenskih pisavcov je že obljubilo družbi svojo pomoč. Proti koncu t. m. pridejo „slov. večernice“ v natis, da se bo mogel prvi zvezek že ob koncu mesca februarja razposlati. — G. Fr. Cegnarjevih pesem v Celovcu željno pričakujemo natisnjenih; naj bi se kmalu nabralo toliko naročnikov, da bodo skorej mogle iti v tiskarnico. — Gosp. Leonova bukvarnica v Celovcu, ki si je že velike zasluge pridobila za povzdigo domačega pisemstva, misli vse Kr. Šmidtove spise za mladost v novih prestavah s časom na svitlo izdati. Gotovo jej bodo hvaležni vsi prijatelji slovenske mladine, kterej ne vemo mičnjšega berila razun gori omenjenih povesti. — Proti koncu t. m. pride na svitlo četerti natis slovenske slovnice, pod naslovom: „Slovenisches Sprach- und Lesebuch für die unteren Klassen der Gymnasien und Realschulen“, ki jo je spisal za nemške učence in slovenske pervence podpisani vrednik. Celo delo, ktereга je doslej natisnjenega 12 pol, je skoz in skoz predelano in popravljenno na podlagi nazornega nauka, da bo še bolj pripravno za šolsko rabo, kakor je bilo doslej. Prizadeval si je pisavec iz vseb moči, da njegova slovnica ne bo samo praktična na vse strani, ampak da bo tudi primerna sedanji jezikovedi. — G. P. Hicingerjev „domač koledar“ je priromal perve dni minulega mesca tudi k nam v Celovec. Kakor lanski se nam je prikupil tudi letašnji tečaj. Obseg je raznoversten, posebno izversten pa pratični del, ker nam podaja toliko in tako različnih reči za vsakdanje potrebe. Kar se pa tiče števila Slovencev na Koroškem, moramo opomniti, da se jih šteje poleg duhovnega šematizma 112,000, (glej tudi L. R. v. Heuffer's „Reichs- und Länderkunde des Kaiserthums Oesterreich.“ Wien, 1858, str. 123.) ne pa 92,700 duš, kakor smo našli v koledarju. Pridjane zgodovinske in krajepisne čertice in druge drobtine so priprostemu ljudstvu prav primerne. Čelo kinča knjigi lična podoba „Most pri Borovnici“, pod katero pa pogrešamo slovenskega podpisa. Sicer se je gotovo prikupil letašnji koledar vsem Slovencom.

Iz Dunaja. △ Za slovensko berilo VIII. gimn. razreda se spisi že pripravljajo. Zloženo bo po izgledu izverstne Jirečkove „anthologije česke“. Pod kratkim popisom življenja vsakega imenitnejšega pisatelja slovenskega bo za poskušnjo kakšen spis ravno tistega pisatelja brez popravkov, da se bo vidilo, kako je napredovala slovensčina do današnjega dné. Zmote bodo mogli učenci z učitelji vred v šoli popravljati. To bo koristna vaja. Tudi staroslovenskega bo kaj, toda s slovensko prestavo vred, zato ker se niso vadili doslej

staroslovenščine po zakonu niti učenci, niti učitelji. Ker imamo zdaj že dosti pripravnih pesmi, gledalo se bo tudi na to, da jih bo kaj več kot v poprejšnih zvezkih. V popisu življenja živih pisavcov se bo bralo le prav na kratko, kje in kedaj je bil kateri rojen, kaj je bil, kaj je, in kaj je spisal; mertvi bodo tudi . . . sojeni. Tiskalo se bo pa vse po sedanje, naj je pisal kdo po Bohoričevo ali kakor si bodi. Iz duhovskih bukev se bo moglo jemati — to se ve — več kot nekoliko spiskov prvih pisavcov, ki so počeli pisati po naše. — Tudi pripravlja marljivi gosp. Miklošič že za natis svoj novi spis: „über die bildung der slavischen personennamen“, v katerem se nahaja tudi pomen staroslovenskih osebnih imen po gerški in po latinski (brez pridevkov ali primkov poznejše dobe). Po tem takem jezikoznancom spet nekaj imenitnega za novo leto. — Lepó je slišati, kako se pogovarjajo slovenski učenci tukajšnjih viših šol na očitnih krajih lepó in kerhko po domače. Enkrat v tednu tudi prepevajo umetni pevci izmed njih pesmi domače, da jih je veselje poslušati. Djansko ljubezen domorodnih glasov spričujejo pa leti verli mladenči tudi s tem, da plačujejo na mesec po 1 gld. za umetnijske stroške. Tako se razcveta in poganja mila slovenščina tudi na Dunaju čedalje bolj. — Modre misli učenega g. J. Terdina-ta zastran slovenščine po šolah so bile tudi nam vsem jako z voljo. Bog daj, da bi se godilo skoro skoro tako, kakor je svetoval v „Novicah“. Jako pametno se nam zdi tudi to, kar piše ravno ondi verli domorodec, g. Majar; le škoda, da meni še zmirom, da bo iz mešanice vendar kedaj . . . kruha, ako ne narodnega, vsaj knjižnega. Mi smo pa te misli: ali čisto po slovenski, ali pa čisto po serbski (ali hervaški) — le mešati ne! Nadjamo se, da spregleda skoro tudi razsvetljeni g. Majar, kakor je spregledalo že več drugih, ki so bili že v taki nevarnosti, med ktere štejem tudi sebe. Po tem vidiš, dragi moj Glasnik, da ne pikam, ampak da govorim iz blagega namena. Zato te prosim in rotim, da mi ne izbrišeš teh verstic! Zdaj pa z Bogom! Srečno novo leto tebi in vsem domorodcom!

Iz Mariabrunna mesca decembra. J. Vijanski. — Od dne do dne se lepše razvija slovanska literatura. Bratje Horvati hočejo krepko stopiti na noge. Pomnožila se je njihova književnost letošnju jesen z lepimi cveticami, da bi jim le zopet ne ovenele. Čul sem te dni, da hoče gosp. dr. Agustinović v Beču osnovati horvašk list. Novo leto ga nam bode prineslo. Tudi v Zagrebu in na Reki se neki delajo priprave za izdajanje novih listov. Odkar nas je cesarsk ukaz zastran učnega jezika na gimnazijah razveselil, je vse na novo oživelo. Slovenci na Dunaju in gotovo tudi vsi po celem Slovenskem se tega ukaza zelo veseló. Vendar imamo preveč sovražnikov, ki si ne morejo zoper nas drugače pomagati, kakor da nas po nemških časnikih černijo. Bog daj, da bi pravica zmagala in se cesarska volja vsaj k letu spoznala. Mož nam gotovo ne manjka. Veliko izšolanih Slovincov

je že zapustilo Dunajsko vseučilišče in mnogo se jih še izobražuje za učiteljski stan. Kedar bo bela Ljubljana spolnila cesarsk ukaz, posnemale jo bodo gotovo tudi mesta: Maribor, Celje, Novomesto itd. — Omeniti tudi moram, da bi prav zanimivo in mnogim všeč bilo, ko bi Glasniku njegov dopisnik iz Dunaja povedal, koliko Slovincov, Hrvatov itd. se uči na Dunajskem vseučilišču, koliko je philologov, juristov, medicinarjev itd. Undan sem bral, da celo v Sibirju na Erdeljskem Slovenec študira. — Kaj bo z darovi, ki so se nabirali za Vodnikov spominek? Mnogi bi radi zvedeli, kdaj bo kaj in kako bo z nabranim denarjem. — Slišal sem od več strani, da bi Glasnik prav ustregel Slovincem, ako bi jim v kratkem prinesel obširen životopis našega prvega pesnika Prešerna. Te misli Ti razodenem danes, Ti pa mi jih nikar ne zameri. Z Bogom!

Iz Zagreba mesca decembra A. K. — Na predvečer sv. Cecilije je napravilo glasbeno društvo zagrebško velik koncert, v katerem se je med raznimi nemškimi pesmami zapela tudi slovenska Prešernova „Strunam“, kateri je napravil ranjki C. Mašek miloglasen napev. Veselili smo se Slovenci in komaj smo dočakali večera, da bi slišali javno se glasiti pesmico, v kateri je zival naš izverstni pesnik svoje čuti, serčne rane. Toliko je dopadla, da se je mogla ponoviti, pa napeva nismo slišali Mašekovega, akoravno smo brali po uličnih oglih na pozivnicah „Strunam von C. Mašek“. Čeravno je napev česki od Jelena lep in blagoglasen, nam je vendar žal bilo, da so gospodje pevci zavergli izvirnega Mašekovega in podvergli Jelenovega. — V pohvalo Zagrebčanov moram omeniti, da že trikrat se je glasila letos tukaj slovenska pesem javno, in vselej je bila sprejeta z velikim veseljem. — Konec šolskega leta namreč so zapeli dijaki realske šole krepko in veselo „Pridi Gorenc“, in gospodična Lingova nas je razveselila nedavno v gledišču iz nenada s prelepo Vilharjevo pesmico „Mila, mila lunica“. — Kakor lani v Ljubljani, je letos v Zagrebu veliko pohvalo stekla pevkinja; veselega ploskanja ni bilo popred konca, dokler ni bila ponovila lepe pesmi. Ker govorim ravno o pesmah, naj še pristavim, da je med tukajšnjimi prijatli domačega petja želja splošna po petem zvezku „slovenske gerlice“ in da vse hrepeni po novih gotovo mičnih napevih Mašekovih. Naj bi se ne odlagalo več z izdajo slovenske gerlice, katero je zapustil ranjki Mašek v rokopisu. — Pervo izdanje Leptira 1860 se je že poprodalo, napravil se bo v kratkem drugi natis. — Zagrebški gospodje bogoslovci so poslali gospodu M. Bogoviću prošnjo, da bi blagovolil znova prevzeti vredovanje „Nevena“. Bil je gospod Mirk o B o g o v i ć, kakor je znano, prvi vrednik omenjenega časopisa, in pod njegovim vredništvom je „Neven“ posebno veselo cvel in napredoval. Razun tega so se že nekteri domorodci v Narodnih Novinah oglasili, ki tudi razodevajo željo, da bi se na novo jel glasiti „Neven“. Vseh oči so zdaj obrnjene v Bogovića, katerega moč in sposobnost v enakih početjih se visoko čisla. Tudi mi želimo in prosimo slovečega pesnika, da prevzame težavno opravilo. Hvaležna mu bo cela domovina.

Povabilo na naročbo. Namenjen sem nekoliko pesem na svét poslati. Vabim tedaj častite domorodce in mile domorodke k obilni naročbi; slavne vredništva slovenskih časnikov*), profesorje slov. jezika na gimnazijah, in na Dunaju g. Navratila pa lepo prosim, da bi hteli nabirati naročnike; v Terstu jih nabiram sam. Naročba terpi do konca mesca januarja; do 10. februarja naj se mi naznanijo imeua častitih naročnikov, ki se bodo v abecednem redu natisnile v knjigi. Ker pa nisem dnaren mož, ne morem izdati knjige v zgubo; tiskala se bo le tedaj, ako se oglasi toliko naročnikov, da se poplačajo tiskarni stroški. Obsegala bo čez 10 pol, čez 80 različnih pesem, veljala po za naročnike 60 novih krajcarjev. Število iz-tisov se bo ravnalo pa številu naročnikov; na prodaj jih bo menda malo prišlo. Denar se bo odrajtoval, ko bo knjiga gotova. Knjiga bo šla v natis, ako me podpirajo rojaki, že mesca februarja. Upam, da je zapopadek zbra-nih pesem v moralnem oziru čist pred svetom in Bogom.

France Cegnar,

c. k. viši telegrafist v Terstu.

* **Iz Zagreba** se nam piše med drugim tole: „Odkad je počeo po-kret po svoj Avstriji, porodiv se glede narodnoga jezika carskom nared-bom od 22. julija, govorilo se je i štampalo kod nas koješta, večalo o raz-ličitih stvarih, a činilo — barem na putu naprédka — gotovo ništa. Na-rodne su Novine kao organ našega naroda mnogo pojedinih mislih, a malo da niti jedne ideje praktične doněle. Pa nije se tomu čuditi; ljudi su se većinom od nekoliko godinah otudjili narodnosti; nepišući niti čitajući od-učili su se naravno i narodnih idejahn, te bi zato danas kod većine lakše Diogen našao čověka, nego li kod većine narodnih, zajedno i praktičnih idejahn. Nu neka nitko ne misli, da su sasvim izčeznuli ljudi, gojeći u sebi idejahn. Dokazom budi nam važni dopis od lepo nadarenoga sveščćenika P. u br. 49—50. ovdešnjega katoličkoga lista. (V njem govori pisavec o potrebi narodskega jezika v cerkvi in šolah in o vrednem praznovanju stoeletnice slav. aposteljnov sv. Cirila in Metoda) — Isto bi tako praktičnih posledicah imelo spojenje narodnih naših zavodañ t. j. muzeja, matice ilirske, društva za pověstnicu i gospodarskoga društva; nu predlog o tom spasonosnom zje-dinjenju čeka v Beču rešenja. Isto tako molba od ovdešnjega odvětnika V. za izdavanje politično-literarnoga lista „Pozor“, da se narod u mnogih razměrnh sa samim sobom upozna, se nahaja od několiko danah u Beču. — Kao o tih novinah tako je večalo několiko rodoljubah i o podignutju „Na-rodne čitaonice“; podpisalo se je za taj zavod narodni već do osamdeset članovah, te ćemo, ako Bog da, uz dva němačka društva zabavna (Dvo-rana i těrgovački Casino) tretji i to narodan imeti zavod, iz kojega se može po naměri početnika g. Vukotinovića i razprostranije društvo razviti. Dao Bog i srěča naša!

J. Jozipić.

*) Serěno radi bomo prejemali naročila. Naj bi se kmalu nabralo prav obilno naročnikov. Prepričani smo, da bodo zbrane pesme dopadle vsakemu braven, kakor so dopadle nam, ki smo jih prebrali v rokopisu. Posebno opominjamo šolsko mladino na gimnazijah in realkah, da bi si v prav obilnem številu oskerbela lepe pesniške zbirke.

Vredn.

Slovanska žurnalistika. Slovanska žurnalistika obeta za novo leto vesel prirastek. Na jugu in severju se delajo priprave za izdavanje novih časopisov, političnih in lepoznanških. Bog daj, da bi vsi veselo cveteli in se čedalje bolj razširjali po slovanskem svetu. Koj po novem letu bo jel v Pragi izhajati nov časopis pod naslovom: „Obecné listy naučné“ v petnedeljnih obrokih. Namenjen je prirostemu československemu ljudstvu in bo prinašal razne podučne sestavke, s posebnim obzirom na djanske potrebe. Celoletna naročnina je s poštnino vred 3 gld. 60 kr. Vredovala ga bota pa dr. A. Majer, c. k. prof. više realke v Pragi, in Fr. Rezač, vrednik izverstnega pedagogičkega časnika „Škola a život“ — Pripravlja se za realne in tehniške vede še drug časopis pod naslovom „Kruh“, ki ga bo neki z novim letom v polmesečnih vezkih izdajal in vredoval g. prof. J. Staněk. Slišati je, da si je pridobil okoli 50 pisavcov za novi list. — Tudi „Obrazy života“ bodo še izhajali v novem letu, pa v krajših dobah, kakor letošnji tečaj. Izdajal jih bo znani česki pisavec J. Neruda. — Celo v Ameriki bo izhajal, kakor se bere v „Obrazih života“, z novim letom politično-literaren list v českem jeziku, ki ga bodo izdajali gg. Fr. Mraček v novem Jorku, J. Borovský v st. Louisu, J. B. Letovský v Jovi in J. B. Erben v novem Orleanu. Zbralo se je neki v ta namen že več kakor 700 dolarjev. Pri tej priložnosti bodi omenjeno, da se nahaja v mestu st. Louisu „Biblioteka Slovanske Lipy“, ki je bila 1. januarja minulega leta založena. — Ravno tako se trudijo tudi Poljaki za pomnoževanje in zboljševanje svojih časopisov. Upati smemo, da bodo tudi hervaški Sloveni, ki so bili celo leto brez vsakega literarnega lista, z novim letom doživeli novega politično-podučnega časnika. Bog daj!

* Dne 14. decembra t. l. bo minulo sto let, kar je umerl O. A. Kačić Miošić, izdatelj obče znanega „razgovora naroda slovinskoga.“ Da se ponoví njegovo spominje, so sklenili po naznanilu „Glasnika dalmatinskega“ gg. I. Bèrčić, I. Danilov in dr. B. Petranović, rajnemu pisavcu na čast zbirko narodnih pesem na svitlo dati, in vabijo vse domorodce, da bi jim pošiljali narodne pesme, ki še niso tiskane, zgodbe mest, vasí, družin, slovečih mož itd., da bi se spletel iz njih „vienac narodnoga uzdarja.“ — Razun te knjige bo tudi prišla na svitlo knjižica, ki bo obsegala životopis rajnega pesnika, pesem na njegov stoletni god in imena tistih domorodcov, ki so v ta namen kaj v dnarjih darovali. Pošiljatve in dopise prejema P. Abelićeva knjigarnica v Zadru.

* Učeni gg. J. J. Hanuš, slavno znan po svojih mythologičnih preiskavah, bo dal na svitlo „bajeslovny kalendař Slovanský.“ Po čerticah, ki smo jih iz njega doslej brali v „Pražsk. Novinah“, bo ta koledar jako zanimiv za vse Slovence.

* „Narodne novine“ naznanjajo z velikim veseljem, da je prejela Albrechtova tiskarnica iz Prage čerke glagolske, s kterimi se bo tiskal hervaški del jugoslavanske bibliografije in perva knjiga jugoslovenskih spominkov, ki jih g. I. Kukuljević pod naslovom „Monumenta Slavorum meridionalium historica“ za tisk pripravlja. Že je minulo 350 let, kar so

se tiskale glagolske knjige v Senju in na Reki. Od onih dob so dobivali Jugoslaveni, ki so ohranili v cerkvi slovensko-glagolišk obred, svoje cerkvene bukve iz Benetek in iz Rima.

* V kratkem bodo prišle na svitlo sledeče serbske knjige: v Karlovcu „Eposke piesme“, dra. J. Subotića; v Temešvaru „Novele“ iz madjarskega prestavljene po Maršovu; v novem Sadu razun Kerstičevih „obrazov občne zgodovine“: „Tolkovanja evangelija i apostola“ od škofa Platona, „Lazarica“ od Novića, „Adjuk Jovan“, iz madj. preložil J. Jovanović, „Gjuragj Branković“, roman od J. Ignjatovića, „sto dana“ pesme od Popovića in roman Ignjatovića „Noranožić“.

* Vredništvo oznanja v predposlednjem listu, da bo prinašal „Lumir“ v posebni prilogi svojim naročnikom „praktično učenje francozkega jezika“, po katerem se bo mogel vsak bravec brez pomoči učiteljeve naučiti francozkega jezika.

* „Obrazy života“ naznanjajo, da bodo v Litomišlu jele izhajati zbrane dela sloveče česke pisateljice Božene Nemečove in pa dramatiške dela pervega českega dramatika V. K. Klicpera.

* Ravno pred tiskom današnjega lista nam je došel iz Dunaja oglas o novem hervaškem listu, ki ga bo vsakega 45. dne izdajal dr. Gj. Agustinović na treh polah, če se oglasi dovoljno število naročnikov. En del tega časnika bo izhajal pod naslovom „Slovinski prvenci o naravi i zdravlju“ in se bo pečal s prstonarodskim znanjem o naravi in o zdravju, drugi pa (2 poli) pod naslovom „Vila sinjega morja“ in bo prinašal zabavne spise vsake verste. Cena mu je s poštnino vred za pol leta 1 gld. 50 kr., in se pošilja pod nadpisom (Dr. Agustinović Gjuro, c. k. viši liečnik na miru, Herrnals, 272) na Dunaj.

Imenik častitih g. g. naročnikov: 1. J. Majher, fajm. v ovčji vesi; 2. A. Milar, fajm. v Ukvah; 3. M. Pleteršnik, modrosł. na Dunaju; 4. M. Vodušek, opat v Celju; 5. M. Majar, fajm. v Gorjah; 6. M. Pirš, fajm. pri sv. Lorencu; 7. I. Wucela, fajm. v St. Jurju; 8. V. Janežič, c. k. viši vojn. zdravnik na Dunaju; 9. sl. bogosłovska knjižnica v Celovcu; 10. A. Meznarič, duh. pri sv. Kungeti; 11. Dr. A. Magdič v Ormužu; 12. Dr. A. Vojska, c. k. kom. svetv. v Šomboti; 13—15. L. Einspieler, A. Wieser, in J. Globočnik, bogosłovci v Celovcu; 16. J. Sivie, fajm. pod Kloštrom; 17. J. Kovšca v Građcu; 18. Fr. Žličar, bogsl. v Mariboru; 19. M. Laurič, svetov. c. k. više dež. sodn. v Temešvaru; 20. J. Škerbine, kpl. v Černem; 21. St. Pernavsl, kpl. v St. Igu; 22. F. Kramberger, kor. v Voravi; 23. F. Petan, kpl. v Šmihelu; 24. A. Hobel, kpl. na Jezeru; 25. Fr. Volavšek, kpl. v Maksavi; 26. A. Rome, kpl. na Kerki; 27. J. Kolednik, kpl. pri sv. Petru; 28. J. Ljubič, dijak v nov. mestu; 29. brav. družtvo v il. Bistrici; 30. Don Julian Hornbek, barnab. duh. v Mistelbachu; 31. J. Volčič, kpl. v Zareču; 32. M. Novak, kpl. v Pilštajnu; 33. A. Wolf, fajm. v St. Petru; 34. M. Holiber, fajm. v Vetrinju; 35. A. Žniderčič, bogsl. v Gorici. (Dalje.)

Listnica. G. J. V. Hvala, se je zgodilo; g. T. P. Pesmi ne moremo, ostalo kmalu; g. F. B. Poslane prestave ne moremo natisniti; g. J. Z. Prosimo večkrat kaj enakega; nekaj že prihodnjič; g. J. G. Za ta list prepozno došlo, popis in pripovedke le pošljite. (Sklenj. 26. dec.)